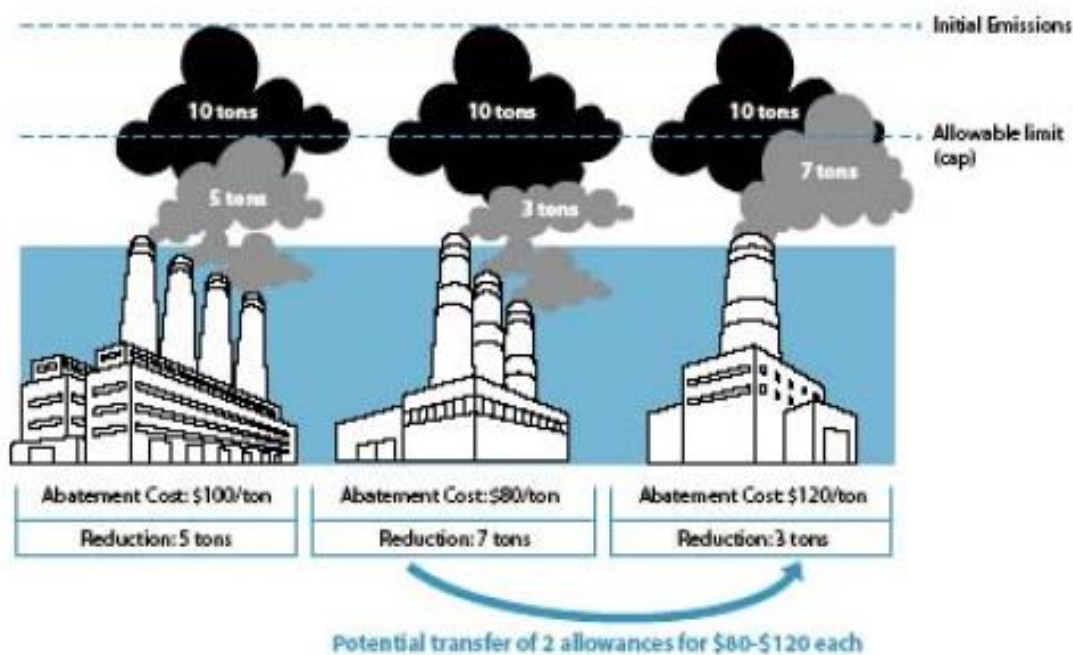

تغییر اقلیم و تجارت کربن

کاهش انتشار کربن راهکار مقابله موثر با تغییرات آب و هوایی

با تسریع پدیده «تغییر اقلیم» و با اثبات مخاطرات زیست محیطی ناشی از آن، اهمیت این مسئله برای جامعه بین‌الملل بیش از پیش رخ نموده است. میزان کربن موجود در جو زمین عامل تعیین کننده دمای کره زمین می باشد. در چند دهه اخیر و با رشد روزافزون صنایع، افزایش میزان کربن در جو به عنوان معضل بشری اهمیت پیدا کرده است. تجارت نشر کربن می تواند راهکاری برای کاهش میزان کربن جو در نظر گرفته شود.

ماده 17 «پروتکل کیوتو» به سازوکار تجارت کربن اختصاص داده شده است که بر اساس آن، کشورهای ضمیمه 1 متعهد شدند تا انتشار **گازهای گلخانه‌ای** را محدود و یا کاهش دهند و در واقع میزان انتشار آنها نباید از حد تعیین شده بیشتر باشد. تجارت کربن به کشورهایی که میزان انتشار آنها از حد تعیین شده کمتر است اجازه می دهد تا ظرفیت باقی مانده خود را به کشورهایی که میزان انتشار آنها از حد تعیین شده فراتر است، بفروشند.

در شکل بالا دیده می شود که برای هر یک از صنایع یک سقف انتشار مجاز تعیین شده است. برخی صنایع انتشارشان کمتر از حد مجاز می باشد. مجوز نشر کربن به آنها اجازه می دهد که این مازاد انتشار خود را به صنایعی که انتشارشان بیش از حد مجاز تعیین شده می باشد، بفروشند.

مکانیسم توسعه پاک¹ (CDM)

مکانیسم توسعه پاک (CDM) یکی از سازوکارهای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای می باشد؛ کشورهای چین، هند و برزیل به ترتیب با کسب درآمد 2/2 میلیارد، 400 میلیون و 150 میلیون دلاری در سال 2011 میلادی به واسطه فروش گواهی‌های کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، کشورهای پیشرو در این زمینه هستند. در سال 2000 میلادی، بیشترین انتشار گازهای گلخانه‌ای کشور ایران مربوط به بخش‌های صنایع انرژی (30%)، حمل و نقل (24%) و مسکونی (23%) بوده است.

بازارهای کربن (C.F)² یکی از ابزارهای مالی سرمایه‌گذاری در پروژه‌هایی هستند که در زمان اجرای پروتکل کیوتو، انتشار گازهای گلخانه‌ای را در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه کاهش دادند. کاهش اثبات شده این آلاینده‌ها در رابطه با اجرای این پروژه‌ها در تولید دارایی‌های مالی (اعتبارات کربن) استفاده می‌شود که قابلیت بازدهی در بازارهای کربن در سطح ملی و منطقه‌ای را دارند. سرمایه‌گذاری کربن به جهت فروش این اعتبارات برای جبران هزینه‌های ناشی از سرمایه‌گذاری‌های محیط زیستی به کار گرفته می‌شود.

¹ Clean Development Mechanism

² Carbon Finance

تغییر اقلیم = یک فرصت اقتصادی

سازگاری صنعت، شیوه زندگی و کشاورزی همراه با کاهش انتشار کربن و دیگر آلاینده ها با دو راهکار اقتصادی امکان پذیر است:

1. کنترل و تجارت کربن 2. مالیات بر کربن

دولت ها برای کاهش انتشار گازهای گلخانه ای باید از سرمایه گذاری های وسیع در تکنولوژی های سبز و گاهی اوقات حمایت از تولیدات داخلی به منظور اعمال مالیات بر کربن و سیستم کنترل و تجارت حمایت کنند.

1. سیستم کنترل و تجارت³

سیستم «کنترل و تجارت»، رویکردی بازار محور است که برای کنترل آلودگی با ایجاد محرک های اقتصادی اعمال می شود. تجارت کربن در اروپا، استرالیا، کالیفرنیا، چین و کره جنوبی اجرایی شده است.

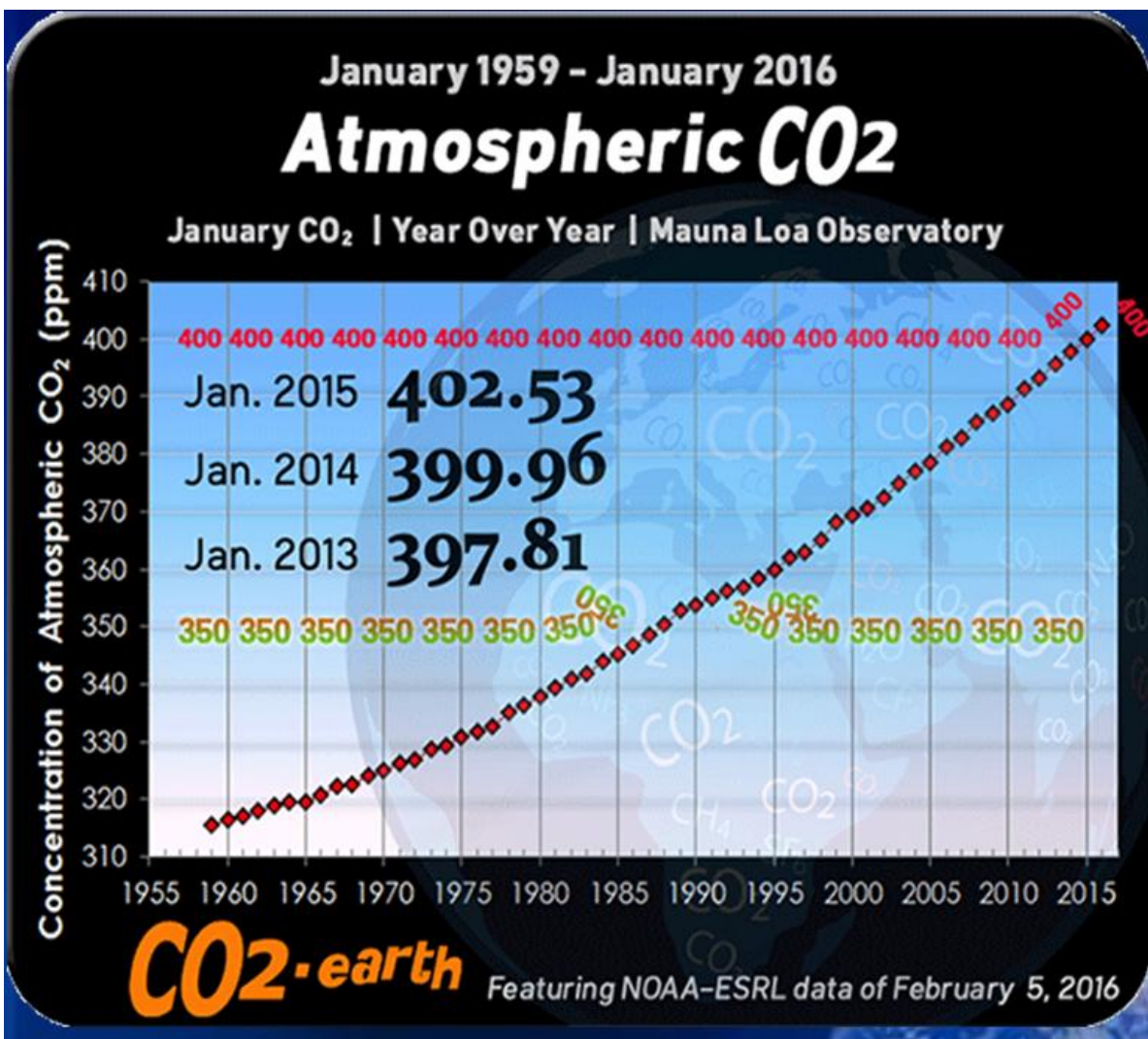
2. سیستم مالیات بر کربن

سیستم مالیات بر کربن تنها نیمی از کار است. زمانی که یک یا چند کشور قانون مالیات بر کربن را اجرایی سازند، تعدادی از صنایع آلاینده از گروه کشورهای قانونمند جدا شده و به کشورهای غیرقانونمند می پیوندند و این چیزی است که **(اثر پناهگاه آلودگی)**⁴ نامیده می شود. مالیات بر کربن در راه اندازی اختراعات پاک کافی نیست، مگر اینکه اختراعات به قدری بزرگ

³ Cap & Trade Systems

⁴ Pollution Haven Effect

باشند که بتوانند از تولید کربن جلوگیری کنند. برخی کشورها ممکن است تولید گازهای گلخانه‌ای خود را حدود 7 درصد کاهش دهند. اما حجم کل انتشار گازهای گلخانه‌ای تعیین شده برای این کشورها تغییری نمی‌کند. زیرا این کشورها به جای تولید کالاهایی با مصرف انرژی کم، خط مشی خود را به واردات کالاهایی با مصرف انرژی بالا از کشورهای غیرقانونمند، تغییر می‌دهند.

تجاوز دی اکسید کربن از مقدار مجاز 350 میکروگرم بر متر مکعب

نشت کربن

نشت کربن زمانی اتفاق می‌افتد که ازدیاد انتشار کربن در یک کشور به دلیل کاهش آن در کشور دیگری باشد. در بلند مدت کشورها باید در نوآوری‌ها و تکنولوژی‌های سبز سرمایه‌گذاری کنند، ولی در کوتاه مدت مالیات بر کربن و یارانه‌های انرژی پاک، راهکار مفیدی است. بخش‌های موثر در انتشار آلاینده باید به تدریج به سمت پاک شدن هدایت شوند.

سال گذشته، دولت چین 65 میلیارد دلار در صنایع وابسته به تکنولوژی پاک سرمایه‌گذاری کرد که 20 میلیارد دلار بیشتر از سرمایه‌گذاری آمریکا بود. لیکن وضعیت زیست محیطی نامناسب کنونی چین بدین معنا است که این کشور بیش از این اقدامات، نیازمند کاهش انتشار کربن است و این کشور باید سهم مثبت‌تری در مذاکرات جهانی داشته باشد.

سازوکار توسعه پاک

در دسامبر 1997 میلادی در کیوتوی ژاپن پروتکلی برای تقویت سازوکار-های اجرایی کنوانسیون تغییر آب و هوای سازمان ملل متحد و در راستای کاهش اثرات پدیده گلخانه‌ای که موجب گرمایش زمین و تغییرات آب و هوایی می‌باشد، به تصویب رسید که به "**پروتکل کیوتو**" معروف شد. مطابق این پروتکل، هر یک از 39 عضو ضمیمه یک (کشورهای توسعه یافته) مکلف به کاهش میزان انتشار به حد معینی شدند، به طوری که میانگین

انتشار گازهای گلخانه‌ای کشورهای ضمیمه یک در محدوده سال‌های 2008 تا 2012 میلادی به 5/2 درصد کمتر از میزان انتشار این گازها در سال 1990 میلادی برسد. سازوکار توسعه پاک به کشورهای متعهد اجازه می‌دهد کاهش گازهای گلخانه‌ای را در صنایع کشورهای در حال توسعه یا توسعه نیافته انجام دهند و بدین ترتیب علاوه بر کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، ضمن سرمایه‌گذاری و انتقال تکنولوژی و ایجاد اشتغال و ... به توسعه پایدار و حفظ محیط زیست در کشورهای در حال توسعه یا توسعه نیافته مساعدت کنند. در روند اجرای سازوکار توسعه پاک، کاهش گازهای گلخانه‌ای با اجرای طرح‌هایی نظیر کاهش مصرف سوخت، افزایش بهره‌وری انرژی در نیروگاه‌ها، شبکه انتقال، صنایع و غیره، جلوگیری از هدر رفت انرژی یا منابع انرژی، استفاده از منابع انرژی‌های تجدیدپذیر، جنگل کاری و غیره صورت می‌گیرد. از آنجا که پدیده گرمایش زمین، یک معضل جهانی است، "پروتکل کیوتو" به نحو انعطاف‌پذیری تنظیم شده است که این مسأله را به صورت جهانی حل کند و لذا کشورهای توسعه یافته متعهد می‌توانند تعهد خود را برای کاهش انتشار در یک کشور ثالث هم انجام دهند، به این معنی که یک کشور متعهد می‌تواند فعالیت‌های را در کشوری که تعهدی به کاهش انتشار ندارد انجام دهد و گواهی کاهش انتشار دریافت و آن را به جای تعهد خود به دبیرخانه کنوانسیون تغییر آب و هوا ارائه کند، چرا که انتشار و عدم انتشار گاز گلخانه‌ای در اروپا یا آسیا یا هر نقطه‌ای از زمین از دیدگاه جهانی فرق چندانی ندارد. این امر تحت سازوکار توسعه پاک (CDM) "پروتکل

کیوتو صورت می‌گیرد و از آنجا که عموماً جلوگیری و کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در کشورهای در حال توسعه با هزینه پایین‌تری در مقایسه با کشورهای توسعه یافته قابل انجام است، بسیاری از کشورهای توسعه یافته علاقه‌مند به اجرای این پروژه‌ها در کشورهای در حال توسعه هستند. همچنین از قبال فروش گواهی کاهش انتشار و نیز کاهش هزینه‌های سوخت و مواد مصرفی درآمدهایی عاید کشور در حال توسعه می‌شود.

به این ترتیب کشور سرمایه‌گذار با میزان سرمایه‌گذاری کمتری به تعهد خود عمل کرده و کشور سرمایه‌پذیر علاوه بر تحصیل فن‌آوری‌های نو و دوستدار محیط زیست، درآمدی را نیز کسب کرده است. پروژه‌های سازوکار توسعه پاک از آغاز تا صدور گواهی کاهش انتشار (CER)، دارای یک فرآیند گام به گام می‌باشد که دارای دو مرحله اساسی است:

1. مرحله اول تدوین و توسعه سند پروژه

2. مرحله دوم اجرای پروژه

لازمه انجام این مرحله، مطالعه امکان‌سنجی اولیه و برآورد هزینه‌های کاهش هر تن دی‌اکسیدکربن ناشی از اجرای پروژه می‌باشد تا براساس آن شرکت‌ها بتوانند نحوه همکاری خود را درخصوص پروژه تعیین نمایند. بسته به قیمت گواهی کاهش انتشار، نحوه همکاری می‌تواند به یکی از اشکال زیر باشد:

- قیمت گواهی کاهش انتشار ناشی از پروژه در حدود کمتر از یک چهارم قیمت پایه سرمایه‌گذاری در بازار باشد (3 یورو). در این صورت شرکت خارجی علاوه بر تأمین کل سرمایه پروژه و نیز هزینه‌های توسعه سند پروژه و ثبت آن در سازمان ملل ممکن است کسری از گواهی ناشی از پروژه را در اختیار صاحب پروژه قرار دهد.

- قیمت گواهی کاهش انتشار ناشی از پروژه در حدود نصف قیمت پایه سرمایه‌گذاری در بازار باشد (5 یورو). در این صورت شرکت خارجی کل سرمایه مورد نیاز پروژه و نیز هزینه‌های توسعه سند پروژه و ثبت آن در سازمان ملل را تأمین می‌نماید، ولی کسری از گواهی ناشی از پروژه را در اختیار صاحب پروژه قرار نخواهد داد.

- قیمت گواهی کاهش انتشار ناشی از پروژه در حدود 75% قیمت پایه سرمایه‌گذاری در بازار باشد (7/5 یورو) در این صورت شرکت خارجی تمایلی به سرمایه‌گذاری در پروژه نخواهد داشت. در صورت تأمین سرمایه مورد نیاز پروژه توسط شرکت‌های داخلی، شرکت خارجی ضمن تقبل هزینه‌های توسعه و ثبت پروژه در سازمان ملل، گواهی ناشی از پروژه را به قیمتی در حدود 70-80% قیمت بازار خریداری خواهد نمود.

- قیمت گواهی کاهش انتشار ناشی از پروژه برابر یا بیش از قیمت پایه سرمایه‌گذاری در بازار باشد (10 یورو) در این صورت شرکت خارجی

علاقه‌ای به سرمایه‌گذاری نخواهد داشت. در این حالت صاحب پروژه می‌تواند سرمایه مورد نیاز پروژه را تأمین نموده و با فروش گواهی کاهش انتشار حاصله، سرعت بازگشت سرمایه را افزایش دهد.

مرحله اول - تدوین سند پروژه:

لازمه انجام این مهم تعیین نوع تکنولوژی، مطالعه امکان‌سنجی تفصیلی، تدوین و تعیین سناریوی انتشار پایه، میزان کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای ناشی از پروژه (نقش افزوده)، تدوین و تعیین متدولوژی و برنامه پایش پروژه در حین اجراء در تجهیزات مورد نیاز برای پایش پروژه می‌باشد. کلیدی‌ترین مراحل تدوین سند پروژه عبارتند از:

- انتخاب متدولوژی پایه انتشار و بررسی سازگاری پروژه با شرایط مذکور در متدولوژی. در صورت عدم سازگاری پروژه با شرایط مذکور در متدولوژی، توسعه‌دهنده پروژه بایستی یا متدولوژی را تصحیح نموده یا اینکه متدولوژی جدیدی توسعه دهد. در آن صورت متدولوژی مذکور باید توسط گروه روش‌های هیئت اجرایی تصویب گردد.

فرآیندهای وابسته به سازوکار توسعه پاک

پیش‌بینی‌های صورت گرفته نشان می‌دهد که با روند فعلی انتشار گازهای گلخانه‌ای، دمای زمین بین 1 تا 3/5 درجه سانتی‌گراد تا سال 2100 میلادی افزایش خواهد یافت که معادل افزایش دمای زمین در 10 هزار سال گذشته است. افزایش جمعیت زمین منجر به تغییر کاربری زمین، نابودی جنگل‌ها، افزایش فعالیت‌های کشاورزی و دامداری، افزایش زایدات جامد و مایع شده است که خود مشکلات زیست محیطی از جمله تغییر آب و هوا را به دنبال داشته و خواهد داشت. از طرفی افزایش روز افزون مصرف انرژی‌های فسیلی نظیر زغال سنگ، نفت و گاز موجب افزایش غلظت دی‌اکسید کربن در اتمسفر زمین و تغییر تعامل انرژی زمین و اتمسفر شده است. گازهای گلخانه‌ای شامل: بخار آب، دی‌اکسید کربن، اکسید نیترو، متان، ازن سطحی، کلروفلوروکربن‌ها، هیدروفلوروکربن‌ها و پرفلوروکربن‌ها هستند. بیش از 90 درصد اثرات گلخانه‌ای ناشی از **بخار آب** و **دی‌اکسید کربن** است.

* * * * *

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به "پروتکل کیوتو" در مورد کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده میشود با رعایت اصول پنجاهم (50) و یکصد و سی و نهم (139) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نسبت به الحاق به "پروتکل کیوتو" از ملحقات کنوانسیون تغییر آب و هوا 1371 هجری شمسی (1992 میلادی) مشتمل بر یک مقدمه و بیست و هفت ماده و دو ضمیمه به شرح پیوست اقدام و اسناد مربوط را تسلیم نماید. دولت جمهوری اسلامی ایران در صورتی مجاز به استفاده از ماده (18) پروتکل و ماده (14) کنوانسیون در مورد حل اختلاف میباشد که در این مورد مراتب به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

"پروتکل کیوتو" در مورد کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا

اعضای این پروتکل؛ که عضو کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا هستند که از این پس با عنوان « کنوانسیون» نامیده خواهند شد؛ در پیگیری هدف نهائی کنوانسیون به گونه‌ای که در ماده (2) آن بیان شده است؛ با در نظر گرفتن مفاد کنوانسیون؛ پیرو دستورالعمل برلین که بر اساس تصمیم 1.پس/1 کنفرانس اعضای کنوانسیون در اولین جلسه

آن به تصویب رسیده است؛ به شرح زیر توافق نمودند:

ماده 1 - از نظر این پروتکل، تعاریف ارائه شده در ماده (1) کنوانسیون به کار برده خواهد شد؛ به علاوه:

1. کنفرانس اعضاء» به کنفرانس اعضای کنوانسیون اطلاق میشود.
2. کنوانسیون» به کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد راجع به تغییر آب و هوا که در تاریخ نهم ماه مه 1992 میلادی (برابر 19/2/1371 هجری شمسی) در نیویورک به تصویب رسیده است، اطلاق میشود.
3. هیأت بین‌الدولی تغییر آب و هوا» به هیأت بین‌الدولی تغییر آب و هوا اطلاق میشود که در سال 1988 میلادی (1377 هجری شمسی) به طور مشترک به وسیله سازمان هواشناسی جهانی و برنامه زیست محیطی سازمان ملل متحد تشکیل شد.
4. پروتکل مونترال» به پروتکل مونترال در مورد مواد کاهنده لایه ازن اطلاق می‌شود که در شانزدهم سپتامبر 1987 میلادی (26/6/1366 هجری شمسی) در مونترال به تصویب رسید و متعاقباً "جرح و تعدیل و اصلاح شد.
5. اعضای حاضر و رأی دهنده» به اعضای که حاضر هستند و رأی مثبت یا منفی میدهند، اطلاق میشود.
6. عضو» به عضو این پروتکل اطلاق میشود، جز در صورتیکه متن به گونه دیگری مشخص نماید.
7. عضو مندرج در ضمیمه (1)» به عضوی اطلاق میشود که در ضمیمه (1)

کنوانسیون آمده، به گونه‌ای که ممکن است اصلاح شود، یا عضوی به موجب جزء (ج) بند (2) ماده (4) کنوانسیون اطلاعیه‌ای را ارائه کرده است.

ماده 2-1 - هر عضو مندرج در ضمیمه (1) به منظور رسیدن به حد کمی انتشار و تعهدات مربوط به کاهش بموجب ماده (3) و همچنین ترغیب توسعه پایدار موارد زیر را انجام خواهد داد:

الف - اجرا و یا تشریح بیشتر سیاستها و اقدامات طبق شرایط ملی خود مانند:

1. افزایش کارآئی انرژی در بخشهای مربوط اقتصاد ملی؛
2. محافظت و افزایش چاهکها و انباره‌های گازهای گلخانه‌ای که بوسیله پروتکل مونترال کنترل نشده‌اند، با توجه به تعهدات خود بموجب موافقتنامه‌های بین‌المللی زیست محیطی مربوط؛ ارتقاء فعالیت‌های پایدار مدیریت جنگلها، جنگلکاری و ایجاد جنگلهای جدید؛
3. ترغیب اشکال پایدار کشاورزی در پرتو ملاحظات مربوط به تغییر آب و هوا؛

4. ترغیب تحقیق، توسعه و گسترش استفاده از انواع جدید و تجدید پذیر انرژی و فناوری‌های کنترل انتشار دی‌اکسید کربن و فناوری‌های پیشرفته و جدید بی‌خطر برای محیط زیست؛

5. کاهش تدریجی یا حذف نقایص بازار، انگیزه‌های مالی، معافیت از عوارض و مالیات و یارانه‌ها در تمام بخشهای انتشار دهنده گازهای

گلخانه‌ای که در تضاد با هدف کنوانسیون و اجرای سازوکارهای بازار هستند؛

6. تشویق اصلاحات مناسب در بخشهای مربوط با هدف ترغیب سیاستها و اقداماتی که نشر گازهای گلخانه‌ای را که بوسیله پروتکل مونترال کنترل شده است، کاهش داده یا محدود مینماید؛

7. اقداماتی در بخش حمل و نقل بمنظور محدود کردن و یا کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای که بوسیله پروتکل مونترال کنترل نشده است؛

8. محدود کردن و یا کاهش گاز متان از طریق بهبود و بکارگیری مدیریت مواد زائد و نیز تولید، انتقال و توزیع انرژی.

ب - همکاری با سایر اعضا برای افزایش کارآئی فردی و مشترک سیاستها و اقدامات مصوب آنها بموجب این ماده، در اجرای ردیف (1) جزء (ت) بند (2) ماده (4) کنوانسیون. به این منظور اعضای مزبور برای مشارکت در تجربیات و تبادل اطلاعات خود در مورد سیاستها و اقدامات مزبور از جمله روشهای در حال توسعه برای بهبود، مقایسه، شفافیت و کارآئی آنها اقداماتی را اتخاذ خواهند کرد. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند در اولین جلسه خود یا به محض اینکه پس از آن عملی باشد راههای تسهیل همکاری یاد شده را با در نظر گرفتن کلیه اطلاعات مربوط بررسی خواهد کرد.

2. اعضای مندرج در ضمیمه (1) محدود کردن یا کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای که بوسیله پروتکل مونترال کنترل نشده‌اند و ناشی از سوختهای

مخزنی هوایی و دریایی هستند را به ترتیب از طریق کار با سازمان بین‌المللی هواپیمائی بین‌المللی کشوری و سازمان بین‌المللی دریانوردی ادامه خواهند داد.

3. اعضای مندرج در ضمیمه (1) در جهت اجرای اقدامات و سیاستهای موضوع این ماده تلاش خواهند کرد به صورتی که اثرات نامطلوب از جمله اثرات نامطلوب تغییر آب و هوا، تأثیر بر تجارت بین‌المللی و تأثیرات اجتماعی، محیطی و اقتصادی بر سایر اعضا بویژه اعضای در حال توسعه و خصوصاً "اعضائی که در بندهای (8) و (9) ماده (4) کنوانسیون مشخص شده‌اند را با توجه به ماده (3) کنوانسیون به حد اقل برسانند. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند، میتواند در صورت اقتضاء برای ترغیب اجرای مفاد این بند اقدامات بیشتری را معمول دارد.

4. چنانچه کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند تصمیم بگیرد که هماهنگ کردن سیاستها و اقدامات موضوع جزء (الف) بند (1) بالا با توجه به شرایط و تأثیرات بالقوه ملی متفاوت مفید خواهد بود، راهها و روشهایی را برای تشریح هماهنگی اقدامات و سیاستهای مزبور بررسی خواهد نمود.

ماده 3-1 - اعضای مندرج در ضمیمه (1) بطور منفرد یا مشترک تضمین خواهند نمود که کل میزان انتشار دی‌اکسید کربن آنها که ناشی از دخالت

انسان در طبیعت است معادل گازهای گلخانه‌ای فهرست شده در ضمیمه (الف) است و از مقدار تعیین شده برای آنها تجاوز نمی‌کند. این مقدار بموجب تعهد مربوط به کاهش و محدودیت کمی انتشار آنها که در ضمیمه (ب) درج شده و طبق مفاد این ماده با دیدگاه کاهش انتشار این گازها در سطح جهان به میزان حد اقل پنج درصد (5%) زیر میزان انتشار در سال 1990 میلادی (1369) هجری شمسی در دوره تعهد 2008 تا 2012 میلادی (1387 تا 1391 هجری شمسی) محاسبه می‌شود.

2. هر عضو مندرج در ضمیمه (1) باید تا سال 2005 میلادی (1384 هجری شمسی) در نیل به تعهدات خود بموجب این پروتکل پیشرفت قابل اثباتی داشته باشد.

3. تغییرات خالص در انتشار گازهای گلخانه‌ای از منابع نشر و جابجائی آنها توسط چاهکها که از تغییر بکارگیری زمین توسط دخالت مستقیم انسان و فعالیت‌های مربوط به جنگلها (که محدود به جنگل کاری، ایجاد مجدد جنگل و تخریب جنگلها از سال 1990 میلادی (1369 هجری شمسی) شده است ناشی می‌شود و بصورت تغییرات اثبات پذیر موجودی در هر دوره تعهد اندازه گیری شده باید در جهت ایفای تعهدات هر عضو مندرج در ضمیمه (1) به موجب این ماده به کار گرفته شوند. انتشار گازهای گلخانه‌ای از منابع و جابجائی آنها بوسیله چاهکها که با فعالیت‌های مزبور ارتباط دارند باید بصورت شفاف و قابل اثبات گزارش شده و طبق مواد (7) و (8) مورد تجدید نظر قرار گیرند.

4. قبل از اولین اجلاس کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت میکند، هر عضو مندرج در ضمیمه (1) داده‌هایی را بمنظور احراز میزان موجودی کربن خود در سال 1990 میلادی (1369 هجری شمسی) و امکان برآورد تغییر در موجودی کربن در سالهای بعدی برای هیأت فرعی مشاوره علمی و فنی فراهم خواهد نمود. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت میکند، اولین جلسه خود و به محض امکان پس از آن، با در نظر گرفتن عدم قطعیت، شفافیت گزارش، قابلیت اثبات پذیری، روشهای هیأت بین‌الدولی تغییر آب و هوا، مشاوره ارائه شده توسط هیأت فرعی مشاوره علمی و فنی طبق ماده (5) و تصمیمات کنفرانس اعضاء درباره الگوها، قواعد و رهنمودهای مربوط به اینکه چطور و کدامیک از فعالیتهای انسانی اضافی مرتبط با تغییرات انتشار و جایجائی گازهای گلخانه‌ای در خاکهای کشاورزی و تغییر بکارگیری زمین و طبقه بندی جنگلها باید به مقدار مشخص شده برای اعضاء مندرج در ضمیمه (1) افزوده شود یا از آن کاسته شود، تصمیم گیری کند. اینگونه تصمیمات باید در دوره دوم و دوره‌های بعدی تعهد بکارگرفته شود. یک عضو میتواند تصمیمات مربوط به فعالیتهای انسانی اضافی را در اولین دوره تعهد خود بکار بندد مشروط به اینکه این فعالیتها از سال 1990 میلادی (1369 هجری شمسی) صورت پذیرفته باشد.

5. اعضاء مندرج در ضمیمه (1) که دستخوش فرآیند عبور به سوی اقتصاد بازار هستند و سال یا دوره مبنای آنها بموجب تصمیم 2. پ/س 9/ دومین

اجلاس کنفرانس اعضاء مشخص شده است بايد همان سال يا دوره را براي
اجراي تعهدات خود بموجب اين ماده استفاده كنند.

هر عضو ديگر مندرج در ضميمه (1) كه دستخوش فرآيند عبور بسوي
اقتصاد بازار است و هنوز اولين گزارش ملي خود را بموجب ماده (12)
كنوانسيون تسليم نكرده است نيز ميتواند كنفرانس اعضاء را كه به عنوان
اجلاس اعضاء اين پروتكل فعاليت ميكند از قصد خود براي استفاده از سال
يا دوره مبناي تاريخي ديگري غير از سال 1990 ميلادي (1369
هجري شمسي) براي اجراي تعهدات خود بموجب اين ماده مطلع نمايد.
كنفرانس اعضاء كه به عنوان اجلاس اعضاء اين پروتكل فعاليت ميكند در
مورد قبول اين اطلاعيه تصميم گيري خواهد كرد.

6. كنفرانس اعضاء كه به عنوان اجلاس اعضاء اين پروتكل فعاليت ميكند،
با توجه به بند (6) ماده (4) كنوانسيون، مقدار معيني قابليت انعطاف را براي
اعضاي مندرج در ضميمه (1) كه دستخوش فرآيند عبور به سوي اقتصاد
بازار هستند، در اجراي تعهدات آنها بموجب اين پروتكل به غير از تعهدات
مندرج در اين ماده، در نظر خواهد گرفت.

7. مقدار تعيين شده براي هر عضو مندرج در ضميمه (1) در اولين دوره
تعهد مربوط به کاهش و محدوديت كمی انتشار، از سال 2008 تا سال 2012
ميلادي (1387 تا 1391 هجري شمسي) برابر با درصد مشخص شده براي
آن در ضميمه (ب)، مربوط به كل دي اكسيد كربن ناشي از دخالت انسان در
طبيعت كه معادل انتشار گازهاي گلخانه‌اي فهرست شده در ضميمه (الف)

در سال 1990 میلادی (1369 هجری شمسی) یا سال یا دوره مبنایی است که طبق بند (5) بالا مشخص شده ضرب در (5) خواهد بود. آن دسته از اعضای مندرج در ضمیمه (1) که در مورد آنها تغییر کاربری زمین و جنگلکاری منبع خالص انتشار گازهای گلخانه‌ای در سال 1990 میلادی (1369 هجری شمسی) می‌باشد، باید کل دی‌اکسید کربن ناشی از دخالت انسان در طبیعت که معادل انتشار منهای مقدار جابجا شده در سال 1990 میلادی (1369 هجری شمسی) و ناشی از تغییر کاربری زمین است را برای محاسبه مقدار تعیین شده خود در سال یا دوره مبنای انتشار 1990 میلادی (1369 هجری شمسی) خود به حساب آورند.

8. هر عضو مندرج در ضمیمه (1) میتواند بمنظور محاسبه موضوع بند (7) فوق سال مبنای خود را در مورد هیدرو فلوروکربنها، پروفلورو کربنها و هگزا فلورید سولفور، سال 1995 میلادی (1374 هجری شمسی) قرار دهد.

9. تعهدات مربوط به دوره‌های بعدی برای اعضای مندرج در ضمیمه (1) در اصلاحیه‌های ضمیمه (ب) این پروتکل که طبق بند (7) ماده (20) به تصویب خواهد رسید، احراز خواهد شد. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند، بررسی تعهدات مزبور را حد اقل هفت سال قبل از اتمام دوره اول تعهد مذکور در بند (7) فوق شروع خواهد کرد.

10. هر واحد کاهش نشر، یا هر بخش از مقدار تعیین شده که عضوی از عضو دیگر طبق ماده (6) و ماده (16) مکرر کسب میکند، باید به مقدار

تعیین شده برای آن عضو اضافه شود.

11. هر واحد کاهش نشر، یا هر بخش از مقدار تعیین شده که عضوی به عضو دیگر طبق مفاد ماده (6) یا (16) مکرر انتقال میدهد، باید از مقدار تعیین شده برای آن عضو کسر شود.

12. هر کاهش نشر تأیید شده که عضوی از عضو دیگر طبق مفاد ماده (12) کسب میکند، باید به مقدار تعیین شده برای آن عضو اضافه شود.

13. اگر میزان انتشار عضو مندرج در ضمیمه (1) در خلال دوره تعهد کمتر از مقدار تعیین شده برای آن بموجب این ماده باشد، این اختلاف به درخواست آن عضو به مقدار تعیین شده برای آن عضو برای دوره‌های بعدی تعهد اضافه خواهد شد.

14. هر عضو مندرج در ضمیمه (1) باید تلاش کند که تعهدات اشاره شده در بند (1) فوق را به گونه‌ای اجرا کند که تأثیرات نامطلوب اجتماعی، زیست محیطی و اقتصادی بر روی اعضای در حال توسعه بویژه اعضای که در بندهای (8) و (9) ماده (4) کنوانسیون مشخص شده‌اند را به حد اقل برساند. در راستای تصمیم‌های مربوط کنفرانس‌های اعضا در مورد اجرای بندهای مذکور، کنفرانس‌های اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکنند باید اقدامات لازم را برای به حد اقل رساندن تأثیرات نامطلوب تغییر آب و هوا و یا تأثیرات اقدامات واکنشی بر اعضای موضوع بندهای مذکور در اولین جلسه خود بررسی کند. در میان موضوعاتی که باید بررسی شوند، تأمین اعتبارات مالی، بیمه و انتقال فناوری قرار خواهد

داشت.

ماده 4-

1. آن دسته از اعضای مندرج در ضمیمه (1) که توافق نموده‌اند که تعهدات خود بموجب ماده (3) را بصورت مشترک اجرا کنند، چنین تلقی خواهد شد که تعهدات مزبور را انجام داده‌اند مشروط به اینکه مقدار کل دی‌اکسید کربن ناشی از دخالت انسان در طبیعت که معادل میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای میباشد که در ضمیمه (الف) فهرست شده نباید از مقادیر تعیین شده برای آنها که بر اساس تعهدات مربوط به کاهش و محدودیت مقدار کمی آنها که در ضمیمه (ب) توضیح داده شده و طبق مفاد ماده (3) محاسبه شده است، تجاوز نکند. سطح انتشار مربوط که به هر یک از اعضاء موافقتنامه تخصیص داده شده است در آن موافقتنامه درج خواهد شد.
2. اعضای هرگونه موافقتنامه مزبور، شرایط موافقتنامه را در تاریخ تودیع اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود به اطلاع دبیرخانه خواهند رساند. دبیرخانه نیز به نوبه خود، اعضاء و امضاء کنندگان کنوانسیون را از شرایط موافقتنامه مطلع خواهد کرد.
3. موافقتنامه در طول دوره تعهدی که در بند (7) ماده (3) مشخص شده است، همچنان مورد اجرا خواهد بود.
4. چنانچه اعضاء بطور مشترک، در چارچوب و همراه با سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای فعالیت کنند، هر تغییری که در ترکیب سازمان بعد از

تصویب این پروتکل صورت گیرد، بر روی تعهدات موجود بموجب این پروتکل تأثیر نخواهد گذاشت. هر تغییری در ترکیب سازمان فقط در مورد مقاصد تعهدات مزبور به موجب ماده (3) که به دنبال تجدید نظر مزبور تصویب شده، اعمال خواهد شد.

5. در صورتی که اعضای چنین موافقتنامه‌ای نتوانند به سطح کلی کاهش انتشار در مجموع نائل شوند، هر عضو چنین موافقتنامه‌ای مسؤول سطح انتشار مربوط به خود که در موافقتنامه درج شده است، خواهد بود.

6. چنانچه اعضاء بطور مشترک، در چارچوب و همراه با سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای فعالیت کنند که خود عضو این پروتکل است، هر کشور عضو آن سازمان وحدت اقتصادی که بطور انفرادی و همراه با سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای طبق ماده (23) فعالیت میکند، در صورتیکه نتواند به سطح کلی کاهش انتشار در مجموع نائل شود، مسؤول سطح انتشار خود به گونه‌ای که در این ماده توضیح داده شده است، خواهد بود.

ماده 5-

1. هر عضو مندرج در ضمیمه (1) باید حد اکثر یکسال قبل از شروع اولین دوره تعهد، نظام ملی را برای برآورد میزان انتشار تمامی گازهای گلخانه‌ای از طریق منابع و جابجائی آنها توسط چاهکها که در اثر دخالت انسان در طبیعت بوجود می‌آیند و بوسیله "**پروتکل کیوتو**" کنترل نمیشوند، در محل داشته باشد. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل

فعالیت میکند در اولین جلسه خود در مورد رهنمودهایی برای نظامهای ملی مزبور که باید شامل روشهای مشخص شده در بند (2) زیر باشد، تصمیم گیری خواهد کرد.

2. روشهای مربوط به برآورد میزان انتشار تمامی گازهای گلخانه‌ای از منابع و جابجائی آنها توسط چاهکها که در اثر دخالت انسان در طبیعت بوجود می‌آیند و بوسیله "پروتکل مونترال" کنترل نمیشوند باید مورد قبول هیأت بین‌الدولی تغییر آب و هوا بوده و در سومین جلسه کنفرانس اعضاء مورد توافق قرار گرفته باشد. در صورتیکه روشهای مزبور بکار گرفته نشوند باید اصلاحات مناسبی اعمال شود که طبق روشهایی هستند که کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند در اولین جلسه خود در مورد آنها توافق کرده است. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند باید از جمله بر اساس کار هیأت بین‌الدولی تغییر آب و هوا و مشاوره تخصصی هیأت فرعی مشاوره علمی و فنی با توجه کامل به تصمیمات مربوط کنفرانس اعضاء بطور منظم روشها و اصلاحات مزبور را بررسی کرده و در صورت اقتضاء مورد تجدید نظر قرار دهد. تجدید نظر در مورد روشها یا اصلاحات باید تنها در جهت تعیین رعایت تعهدات بموجب ماده (3) در مورد هر دوره تعهد تصویب شده، پس از آن تجدید نظر بکار گرفته شوند.

3. توانائی بالقوه در گرم کردن کره زمین مورد استفاده برای محاسبه مقدار دی‌اکسیدکربن که معادل انتشار گازهای گلخانه‌ای از طریق منابع و جابجائی

بوسیله چاهکهاست که در اثر دخالت انسان در طبیعت بوجود می آیند و بوسیله پروتکل مونترال کنترل نمیشوند و در ضمیمه (الف) فهرست شده‌اند باید مورد قبول هیأت بین‌الدولی تغییر آب و هوا بوده و در سومین جلسه کنفرانس اعضاء مورد توافق قرار گرفته باشد. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند باید از جمله بر اساس کار هیأت بین‌الدولی تغییر آب و هوا و مشاوره تخصصی هیأت فرعی مشاوره علمی و فنی، با توجه کامل به تصمیمات مربوط کنفرانس اعضاء، توانائی بالقوه گازهای گلخانه‌ای درگرم کردن کره زمین را بررسی کرده و در صورت اقتضاء مورد تجدید نظر قرار دهد. تجدید نظر در توانائی بالقوه در گرم کردن کره زمین تنها نسبت به تعهدات بموجب ماده (3) در مورد هر دوره تعهد تصویب شده پس از آن تجدید نظر، اعمال خواهد شد.

ماده 6-

1. هر عضو مندرج در ضمیمه (1) از نظر ایفای تعهدات خود بموجب ماده (3) میتواند واحدهای کاهش میزان انتشار را که از طرحهای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای از طریق منابع و جابجائی بوسیله چاهکها که در اثر دخالت انسان در طبیعت بوجود آمده‌اند از افزایش مقدار جابجائی این گازها توسط چاهکها در هر یک از بخشهای اقتصاد بدست می‌آید، به اعضای دیگر انتقال داده یا از اعضاء دیگر بگیرد، مشروط بر آنکه:

الف - هر یک از این طرحها به تصویب اعضای ذی‌ربط رسیده باشد؛

ب - هر یک از این طرحها، کاهش در انتشار از منابع یا افزایش در جابجائی توسط چاهکها را فراهم کند، یعنی اضافه بر میزانی که به گونه دیگری اتفاق می افتد؛

ج - هیچ واحد کاهش انتشار را در صورتیکه مطابق تعهدات آن بموجب مواد (5) و (7) نباشد، دریافت نکند؛

د - کسب واحدهای کاهش انتشار باید مکمل فعالیتهای داخلی از نظر ایفای تعهدات بموجب ماده (3) باشد.

2. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند

میتواند در اولین جلسه خود یا در اولین فرصت بعد از آن، رهنمودهای

اجرای این ماده را از جمله برای تأیید و گزارش دهی بیشتر شرح دهد.

3. هر عضو مندرج در ضمیمه (1) میتواند بموجب مسؤولیت خود به

اشخاص حقوقی اجازه شرکت در فعالیتهائی را که منجر به ایجاد، انتقال یا

کسب واحدهای کاهش انتشار بموجب این ماده میشود، بدهد.

4. اگر عضو مندرج در ضمیمه (1) در مورد اجرای الزامات موضوع این بند

طبق مفاد مربوط ماده (8) سؤالی را مطرح کند، اکتساب و انتقال واحدهای

کاهش انتشار ممکن است تا بعد از اینکه سؤالی مطرح شود ادامه یابد،

مشروط بر اینکه امکان استفاده از هر یک از واحدهای مزبور بوسیله یک

عضو برای ایفای تعهدات خود بموجب ماده (3) تا وقتی که موضوع

موافقت حل و فصل شود، وجود نداشته باشد.

ماده 7-

1. هر عضو مندرج در ضمیمه (1) باید در گزارش موجودی سالانه خود در مورد انتشارگازهای گلخانه‌ای از منابع و جابجائی بوسیله چاهکها که ناشی از دخالت انسان در طبیعت است و بوسیله "پروتکل مونترال" کنترل نمیشود و طبق تصمیمات مربوط کنفرانس اعضاء ارائه شده است، اطلاعات تکمیلی لازم را که طبق بند (4) زیر تعیین خواهد شد، از نظر حصول اطمینان از رعایت ماده (3) درج کند.

2. هر عضو مندرج در ضمیمه (1) باید اطلاعات تکمیلی مورد نیاز جهت اثبات رعایت تعهدات خود بموجب این پروتکل را که طبق بند (4) زیر تعیین خواهد شد در گزارش ملی خود که بموجب ماده (12) کنوانسیون ارائه شده است، بگنجاند.

3. هر عضو مندرج در ضمیمه (1) باید سالیانه اطلاعات مقرر بموجب بند (1) فوق را ارائه دهد که شروع آن با اولین گزارش موجودی بموجب کنوانسیون برای اولین سال دوره تعهد پس از لازم‌الاجراء شدن این پروتکل برای آن عضو، صورت خواهد گرفت. هر عضو مزبور باید اطلاعات مقرر بموجب بند (2) فوق را بعنوان قسمتی از اولین گزارش ملی خود بموجب کنوانسیون پس از لازم‌الاجراء شدن این پروتکل در مورد آن و پس از تصویب رهنمودهائی که در بند (4) زیر پیش بینی شده است، ارائه نماید. دفعات ارائه اطلاعات بعدی مقرر بموجب این ماده توسط کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند، با توجه به جدول

زمانی برای ارائه گزارشهای ملی که کنفرانس اعضاء در مورد آن تصمیم گیری کرده است، تعیین خواهد شد.

4. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت میکند در اولین جلسه خود رهنمود تهیه اطلاعات مقرر بموجب این ماده را تصویب خواهد کرد و پس از آن رهنمودهای تهیه اطلاعات بموجب این ماده را با توجه به رهنمودهای تهیه گزارش ملی توسط اعضاء مندرج در ضمیمه (1) که به تصویب کنفرانس اعضاء رسیده است، بطور ادواری مورد تجدید نظر قرار خواهد داد. همچنین کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت میکند باید پیش از اولین دوره تعهد در مورد چگونگی محاسبه مقادیر تعیین شده، تصمیم گیری نماید.

ماده 8-

1. اطلاعاتی که بموجب ماده (7) توسط هر عضو مندرج در ضمیمه (1) ارائه میشود، بوسیله گروههای متخصص بررسی بموجب تصمیمات مربوط کنفرانس اعضاء و طبق رهنمودهای بدین منظور بموجب بند (4) توسط کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت میکند تصویب شده‌اند، مورد بررسی قرار خواهد گرفت. اطلاعاتی که بموجب بند (1) ماده (7) توسط هر عضو مندرج در ضمیمه (1) ارائه میگردد به عنوان بخشی از گردآوری و محاسبه سالانه ذخیره انتشار و مقادیر تعیین شده، مورد تجدید نظر قرار خواهد گرفت. به علاوه اطلاعاتی که بموجب بند (2)

ماده (7) توسط هر عضو مندرج در ضمیمه (1) ارائه میگردد بعنوان بخشی از

بررسی گزارشات مورد بررسی و تجدید نظر قرار خواهد گرفت.

2. گروههای متخصص بررسی بوسیله دبیرخانه هماهنگ خواهند شد و

متشکل از متخصصینی خواهند بود که از میان افراد معرفی شده توسط

اعضای کنوانسیون یا در صورت اقتضاء سازمانهای بین‌الدولی، طبق

رهنمودی که به همین منظور توسط کنفرانس اعضاء پیش بینی

شده است، انتخاب گردیده‌اند.

3. فرآیند بررسی باید ارزیابی فنی جامع و کاملی از تمام جنبه‌های اجرا

توسط عضو این پروتکل باشد. گروههای متخصص بررسی باید گزارشی را

برای کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند

تهیه کنند که اجرای تعهدات را ارزیابی کرده و مسائل بالقوه و عوامل مؤثر

در اجرای تعهدات را مشخص کند. این گزارشها توسط دبیرخانه بین‌کلیه

اعضای کنوانسیون توزیع خواهد شد. دبیرخانه سؤالات مربوط به اجرا

را که در این گزارشها مشخص شده است، برای بررسی بیشتر توسط

کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند،

فهرست خواهد کرد.

4. کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند، در

اولین جلسه خود رهنمودهای بررسی اجرا بوسیله گروههای متخصص

بررسی را با توجه به تصمیمهای مربوط کنفرانس اعضاء تصویب نموده و

پس از آن بصورت ادواری آنها را مورد تجدید نظر قرار خواهد داد.

5. کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت ميکند با کمک هيأت فرعى اجرا و در صورت اقتضاء هيأت فرعى مشاوره علمى و فنى موارد زير را بررسى خواهد نمود:

- الف - اطلاعات ارائه شده بموجب ماده (7) توسط اعضاء و گزارشهاى انجام بررسىهاى کارشناسانه بر روى آنها بموجب اين ماده؛ و
- ب - سؤالات مربوط به اجرا که توسط دبیرخانه بموجب بند (3) فوق فهرست شده و همچنين سؤالاتى که توسط اعضاء مطرح شده است.
6. کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت ميکند، پيرو بررسى خود در مورد اطلاعات موضوع بند (5) فوق در مورد هر يك از موضوعات لازم براى اجراى اين پروتکل تصميم گيرى خواهد نمود.

ماده 9-

1. کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت ميکند، در پرتو بهترين اطلاعات علمى و ارزىابى موجود در مورد تغيير آب و هوا و اثرات آن و همچنين اطلاعات فنى، اجتماعى و اقتصادى مربوط، اين پروتکل را بصورت ادوارى مورد تجديد نظر قرار خواهد داد. اين تجديد نظرها با تجديد نظرهاى مربوط بموجب کنوانسيون بويژه موارد مقرر در جزء (ب) بند (2) ماده (4) و جزء (الف) بند (2) ماده (7) کنوانسيون هماهنگ خواهد شد. کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت ميکند بر پايه اين بررسىها اقدامات مناسبى را اتخاذ خواهد کرد.

2. اولین تجدید نظر در دومین اجلاس کنفرانس اعضاء که به عنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت میکند صورت خواهد گرفت. تجدید نظرهای بعدی در فاصله‌های منظم و با روشی به موقع انجام خواهد شد.

ماده 10 - کلیه اعضاء با توجه به مسؤولیتهای مشترک و در عین حال متفاوت خود، اولویتهای توسعه منطقه‌ای و ملی خاص خود، اهداف و شرایط، بدون عنوان کردن تعهدات جدید برای اعضائی که نام آنها در ضمیمه (1) درج نشده، همچنین تأیید مجدد تعهدات موجود در بند (1) ماده (4) کنوانسیون و ادامه روند پیشرفت در اجرای این تعهدات بمنظور دستیابی به توسعه پایدار با توجه به بندهای (3)، (5) و (7) ماده (4) کنوانسیون:

الف - در صورتیکه مناسب باشد و در حد امکان بمنظور بهبود کیفیت عوامل محلی نشر و داده‌های فعالیت و یا الگوهای که منعکس کننده شرایط اقتصادی-اجتماعی هر عضو برای تهیه و روزآمد کردن ادواری فهرستهای ملی انتشار گازهای گلخانه‌ای-از منابع و جابجائی از طریق چاهکها-میباشد که بوسیله پروتکل مونترال کنترل میشوند و ناشی از دخالت انسان در طبیعت میباشند، برنامه‌های مقرون به صرفه و در صورت اقتضاء منطقه‌ای را با استفاده از روشهای قابل مقایسه‌ای که کنفرانس اعضاء در مورد آنها توافق نموده است و سازگار با رهنمودهای تهیه گزارش ملی مصوب اعضاء کنفرانس است، تنظیم خواهند نمود؛

ب - برنامه‌های ملی و در صورت اقتضاء منطقه‌ای را که شامل اقداماتی

برای تعدیل

تغییر آب و هوا و اقداماتی برای تسهیل انطباق لازم با تغییر آب و هوا

میباشد

تنظیم، اجراء و منتشر کرده و بطور منظم بروز خواهند کرد:

1. این برنامه‌ها باید از جمله با بخشهای انرژی، حمل و نقل، صنعت و نیز کشاورزی، جنگلداری، مدیریت مواد زائد ارتباط داشته باشد. به علاوه فناوریهای انطباق و روشهای بهبود طرحهای فضائی باید قابلیت انطباق با تغییر آب و هوا را افزایش دهد؛ و

2. اعضای مندرج در ضمیمه (1) باید اطلاعات مربوط به اقدامات بموجب این پروتکل از جمله برنامه‌های ملی را طبق رهنمودهای مقرر در ماده (8) ارائه دهند و سایر اعضا باید تلاش کنند تا در صورت اقتضاء اطلاعات مربوط به برنامه‌هایی که شامل اقداماتی است که هر عضو معتقد است میتواند در مورد تغییر آب و هوا و اثرات نامطلوب آن انجام دهد، از جمله جلوگیری از افزایش نشر گازهای گلخانه‌ای و گسترش جابجائی از طریق چاهکها و ظرفیت سازی و اقدامات تطبیق پذیری میشود را در گزارشات ملی خود ملحوظ نماید.

ج - در زمینه ارتقاء الگوهای مؤثر توسعه، بکارگیری و انتشار و اتخاذ کلیه اقدامات عملی برای ارتقاء، تسهیل و در صورت اقتضاء تأمین هزینه انتقال یا دستیابی به فناوریهای بی خطر از نظر زیست محیطی، دانش فنی، رویه‌ها و فرآیندهای مربوط به تغییر آب و هوا خصوصاً" در کشورهای در حال

توسعه، از جمله تنظیم سیاستها و برنامه‌هایی برای انتقال مؤثر فناوری‌های بی‌خطر از نظر زیست محیطی که متعلق به عموم بوده یا در دسترس همگان است و ایجاد محیطی برای بخش خصوصی برای اینکه بتواند فناوریهای بی‌خطر از نظر زیست محیطی را ترغیب نموده، دسترسی به آنها را ارتقاء بخشیده و انتقال دهد، همکاری خواهند نمود؛

د - در تحقیقات علمی و فنی همکاری نموده و نگهداری و توسعه نظامهای

نظارتی اصولی و توسعه بایگانی داده‌ها را ارتقاء خواهند بخشید تا عدم قطعیت‌های مرتبط با سیستم آب و هوا، تأثیرات نامطلوب ناشی از تغییر آب و هوا و نتایج اقتصادی و اجتماعی استراتژیهای واکنشی مختلف را کاهش دهند و توسعه و تقویت ظرفیتهای درونی و توانائی‌های آنها را ارتقاء بخشند تا در تلاشهای بین‌المللی و بین‌الدولی، برنامه‌ها و شبکه‌های تحقیقاتی و نظارت اصولی با توجه ماده (5) کنوانسیون مشارکت داشته باشند؛

ه - در توسعه و اجرای برنامه‌های آموزشی و پرورشی از جمله تقویت ظرفیت سازی ملی بویژه ظرفیتهای انسانی و سازمانی و تبادل یا مأمور نمودن کارکنان برای آموزش متخصصین در این زمینه بویژه برای کشورهای

در حال توسعه و تسهیل آگاهی عمومی و دسترسی همگان به اطلاعات راجع به تغییر آب و هوا در سطح ملی و در صورت اقتضاء با استفاده از هیأت‌های موجود همکاری نموده و آنها را ارتقاء خواهند بخشید. الگوهای مناسب برای انجام این فعالیتها از طریق هیأت‌های مربوط کنوانسیون با توجه به ماده (6) آن توسعه خواهند یافت.

و - اطلاعات مربوط به برنامه‌ها و فعالیتهای متقبل شده بموجب این ماده را طبق تصمیمهای مربوط کنفرانس اعضاء در گزارش ملی خود درج خواهند کرد.

ز - در اجرای تعهدات موضوع این ماده، بند (8) ماده (4) کنوانسیون را مورد توجه کامل قرار خواهند داد.

ماده 11-

1. اعضاء در اجرای ماده (10) مفاد بندهای (4)، (5)، (7)، (8) و (9) ماده (4) کنوانسیون را مد نظر قرار خواهند داد.

2. در زمینه اجرای بند (1) ماده (4) کنوانسیون، طبق بند (3) ماده (4) و ماده (11) کنوانسیون و از طریق واحدهای فعال یا واحدهای سازوکار مالی کنوانسیون، اعضاء توسعه یافته و سایر اعضاء توسعه یافته و مندرج در ضمیمه (2) کنوانسیون باید:

الف - منابع مالی جدید و اضافی جهت تأمین کل هزینه‌های مورد توافق که اعضاء در حال توسعه در پیشبرد اجرای تعهدات موجود بموجب جزء (الف) بند (1) ماده (4) کنوانسیون که در بند (الف) ماده (10) گنجانده شده متحمل میشوند را تأمین نمایند.

ب - همچنین منابع مالی را از جمله برای انتقال فناوری مورد نیاز اعضاء در حال توسعه بمنظور تأمین کلیه هزینه‌های اضافی پیشبرد اجرای تعهدات موجود در بند (1) ماده (4) کنوانسیون که در بند (الف) ماده (10) گنجانده

شده و بین یک عضو در حال توسعه و مؤسسه بین‌المللی یا مؤسسات موضوع ماده (11) کنوانسیون طبق آن ماده مورد توافق قرار گرفته است، فراهم خواهند کرد. در اجرای این تعهدات باید لزوم صحت و قابل پیش بینی بودن جریان سرمایه‌ها و اهمیت مسئولیت مناسب که بین کشورهای توسعه یافته بطور مشترک وجود دارد، در نظر گرفته شود. راهنمایی سازوکار مالی کنوانسیون در تصمیمات مربوط کنفرانس اعضاء از جمله تصمیمات اتخاذ شده قبل از تصویب این پروتکل با اعمال تغییرات لازم در مورد مفاد این بند بکار گرفته خواهد شد.

3. همچنین اعضای توسعه یافته و دیگر اعضای توسعه یافته مندرج در ضمیمه (2) کنوانسیون میتوانند منابع مالی برای اجرای ماده (10) را از طریق مجاری دو طرفه، منطقه‌ای و سایر مجاری چند جانبه فراهم کنند و اعضای در حال توسعه نیز میتوانند از این منابع سود ببرند.

ماده 12-

1. بدین وسیله سازوکار توسعه پاک تعریف میشود.
2. هدف از سازوکار توسعه پاک کمک به اعضای مندرج نشده در ضمیمه (1) جهت دستیابی به توسعه پایدار و کمک به هدف نهایی کنوانسیون و همچنین مساعدت به اعضای مندرج در ضمیمه (1) برای نیل به رعایت تعهدات کاهش و محدودیت کمی انتشار بموجب ماده (3) میباشد.
3. بموجب سازوکار توسعه پاک:

الف - اعضای مندرج نشده در ضمیمه (1) از فعالیتهای پروژه که منجر به کاهش نشر تأیید شده میشوند، بهره خواهند برد؛ و

ب - اعضای مندرج در ضمیمه (1) میتوانند از کاهش نشر تأیید شده که از فعالیتهای پروژه مزبور حاصل شده است برای کمک به رعایت تعهدات کاهش و محدودیت کمی نشر بموجب ماده (3) به گونه‌ای که کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند معین کرده است، استفاده نمایند.

4. سازوکار توسعه پاک منوط به اختیار و راهنمایی کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند، خواهد بود و هیأت اجرایی سازوکار توسعه پاک بر آن نظارت خواهد کرد.

5. کاهش نشر که از هر فعالیت پروژه‌ای حاصل میشود باید بوسیله مؤسسات عملیاتی که توسط کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکنند انتخاب میگردند بر اساس موارد زیر تأیید گردد:

الف - مشارکت داوطلبانه که توسط هر عضو مورد بحث پذیرفته شده باشد؛
ب - منافع واقعی، قابل اندازه‌گیری و دراز مدت که با کاهش تغییر آب و هوا ارتباط دارد؛ و

ج - کاهش نشری که اضافه بر مقداری است که در غیاب فعالیت پروژه تأیید شده حاصل خواهد شد.

6. سازوکار توسعه پاک در صورت لزوم به تأمین وجه فعالیتهای پروژه‌ای تأیید شده کمک خواهد کرد.

7. کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت ميکند در نخستين جلسه خود، الگوها و رويه‌هائى را با هدف تضمين شفافيت، کارائى و قابليت پاسخگوئى از طريق ممیزی مستقل و تأييد فعاليتهاى پروژه، تعيين خواهد کرد.

8. کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت ميکند تضمين خواهد نمود که بخشى از عايدات فعاليتهاى پروژه تأييد شده براى تأمين هزينه‌هاى اجرائى و نيز کمک به اعضاى در حال توسعه‌اى که بويژه در برابر تأثيرات نامطلوب تغيير آب و هوا از لحاظ تأمين هزينه‌هاى انطباق آسيب پذير هستند، بکار ميرود.

9. مشارکت بموجب سازوکار توسعه پاک از جمله در فعاليتهاى موضوع جزء (الف) بند (3) فوق و کسب کاهش نشر تأييد شده، ميتواند مؤسسات خصوصى و يا دولتى را در بر گيرد و تابع هرگونه راهنمائى که ممکن است توسط هيأت اجرائى سازوکار توسعه پاک ارائه گردد، ميباشد.

10. کاهش نشر تأييد شده که در طى دوره زمانى از سال 2000 ميلادى (1379 هجرى شمسى) تا آغاز اولين دوره تعهد بدست آمده است ميتواند جهت کمک به تحقق رعايت در اولين دوره تعهد بکار رود.

11. کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضاى اين پروتکل فعاليت ميکند در چهارمين جلسه خود مفاهيم ضمنى بند (10) فوق را تجزيه و تحليل خواهد کرد.

ماده 13-

1. کنفرانس اعضاء که رکن عالی کنوانسیون است، بعنوان اجلاس اعضاء

این پروتکل فعالیت خواهد کرد.

2. اعضاء کنوانسیون که عضو این پروتکل نیستند، میتوانند بعنوان ناظر در

جریان هریک از جلسات کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضاء این

پروتکل فعالیت میکند، شرکت داشته باشند. هنگامی که کنفرانس اعضاء

بعنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت میکند، اتخاذ تصمیمات بموجب

این پروتکل تنها توسط آن اعضائی انجام خواهد شد که عضو این پروتکل

هستند.

3. زمانیکه کنفرانس اعضاء بعنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت

میکند، هر عضو دفتر کنفرانس اعضاء که نماینده یک عضو کنوانسیون

میباشد که در آن زمان عضو پروتکل نیست، بوسیله عضو دیگری که از میان

اعضای این پروتکل توسط آنها انتخاب میگردد، جایگزین خواهد شد.

4. کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت میکند،

اجرای این پروتکل را بطور منظم بررسی و در حوزه اختیار خود برای

ترغیب اجرای مؤثر آن، تصمیمات لازم را اتخاذ خواهد کرد. کنفرانس

وظایفی را که توسط پروتکل به آن محول شده، انجام خواهد داد و:

الف - اجرای این پروتکل توسط اعضاء اثرات کلی ناشی از اقدامات انجام

شده بموجب این پروتکل بویژه اثرات زیست محیطی، اقتصادی و اجتماعی

و نیز تأثیرات فزاینده و مقدار پیشرفتی که در جهت هدف کنوانسیون حاصل

شده را بر پایه کلیه اطلاعات در دسترس آن طبق مفاد این پروتکل ارزیابی خواهد کرد.

ب - با توجه به بررسی‌های مقرر بموجب جزء (ت) بند (2) ماده (4) و بند (2) ماده (7) کنوانسیون، در پرتو هدف کنوانسیون و تجربیاتی که از اجرای کنوانسیون بدست آمده و تکامل تدریجی آگاهی علمی و فنی، تعهدات اعضا بموجب این پروتکل را بصورت دوره‌ای مورد رسیدگی قرار خواهد داد و در این خصوص گزارشات منظم درباره اجرای این پروتکل را بررسی و تصویب خواهد نمود.

ج - تبادل اطلاعات در مورد اقدامات اتخاذ شده توسط اعضا برای پرداختن به موضوع تغییر آب و هوا و تأثیرات آنرا با توجه به شرایط، مسؤولیتها و توانائی‌های متفاوت اعضا و تعهدات مربوط آنها بموجب این پروتکل ترغیب و تسهیل خواهد نمود.

د - به درخواست دو یا تعداد بیشتری از اعضا هماهنگی اقدامات اتخاذ شده توسط آنها برای پرداختن به موضوع تغییرات آب و هوا و تأثیرات آنرا با توجه به شرایط، مسؤولیتها و توانائی‌های متفاوت اعضا و تعهدات مربوط آنها بموجب این پروتکل تسهیل خواهد نمود.

ه - طبق هدف کنوانسیون و مفاد این پروتکل و توجه کامل به تصمیمات مربوط کنفرانس اعضا، توسعه و بهبود دوره‌ای روشهای قابل مقایسه برای اجرای مؤثر این پروتکل را که کنفرانس اعضا (که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند) با آن موافقت کرده، ترغیب و هدایت

خواهد نمود.

و - موارد ضروری برای اجرای این پروتکل را توصیه خواهد کرد.
ز - برای بسیج منابع مالی اضافی طبق بند (2) ماده (11) تلاش خواهد کرد.
ح - هیأت‌های فرعی را که برای اجرای این پروتکل ضروری بنظر میرسند تأسیس خواهد نمود.

ط - در صورت اقتضاء خدمات و همکاری و اطلاعات تهیه شده توسط سازمان بین‌المللی ذی‌صلاح و هیأت‌های بین‌الدولی و غیر دولتی را درخواست و مورد استفاده قرار خواهد داد.

ی - وظایفی را که ممکن است برای اجرای این پروتکل لازم باشد، انجام داده و کارهای محوله ناشی از تصمیم کنفرانس اعضاء را بررسی خواهد کرد.

5. آئین کار کنفرانس اعضاء و تشریفات مالی کنوانسیون با اعمال تغییرات لازم بموجب این پروتکل اعمال خواهد شد مگر در مواردی که کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند به اتفاق آراء به گونه دیگری تصمیم گیری کرده باشد.

6. اولین جلسه کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند توسط دبیرخانه به دنبال اولین جلسه کنفرانس اعضاء که بعد از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این پروتکل برنامه ریزی شده است، تشکیل خواهد شد. جلسات عادی بعدی کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند هر سال و به دنبال جلسات عادی کنفرانس

اعضاء تشکیل خواهد شد. مگر در صورتیکه کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت میکند به گونه دیگری تصمیم گیری کرده باشد.

7. جلسات فوق العاده کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت میکند در مواقع دیگری تشکیل خواهد شد که بوسیله کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت میکند ضروری تشخیص داده شود یا به درخواست کتبی هر یک از اعضاء مشروط بر اینکه ظرف شش ماه از زمان ارسال درخواست به اعضاء توسط دبیرخانه حداقل یک سوم اعضاء از آن حمایت کنند.

8. سازمان ملل متحد، آژانسهای تخصصی آن و آژانس بین المللی انرژی اتمی و نیز هر کشور عضو آنها یا ناظر در آنها که عضو کنوانسیون نیستند میتوانند در جلسات کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت میکنند بعنوان ناظر نمایندگی داشته باشند. هر هیأت یا آژانس اعم از ملی یا بین المللی، دولتی یا غیر دولتی که در مورد موضوعات مشمول این پروتکل واجد شرایط هستند و دبیرخانه را از خواسته خود مبنی بر نمایندگی داشتن بعنوان ناظر در جلسه کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت میکند مطلع ساخته باشند نیز میتوانند بعنوان ناظر پذیرفته شوند، مگر اینکه حد اقل یک سوم اعضاء حاضر با آن مخالفت کنند. پذیرش و شرکت ناظرین با رعایت آئین کار موضوع بند (5) فوق خواهد بود.

ماده 14-

1. دبیرخانه‌ای که بموجب ماده (8) کنوانسیون تأسیس شده است بعنوان دبیرخانه این پروتکل انجام وظیفه خواهد کرد.
2. بند (2) ماده (8) کنوانسیون در مورد وظایف دبیرخانه و بند (3) ماده (8) کنوانسیون درباره ترتیبات ایجاد شده برای وظایف دبیرخانه با اعمال تغییرات لازم، در مورد این پروتکل اعمال خواهد شد. به علاوه دبیرخانه وظایفی را که بموجب این پروتکل به آن محول شده است، انجام خواهد داد.

ماده 15-

1. هیأت فرعی مشاوره علمی و فنی و هیأت فرعی اجرائی که بموجب مواد (9) و (10) کنوانسیون تأسیس شده‌اند به ترتیب بعنوان هیأت فرعی مشاوره علمی و فنی و هیأت فرعی اجرائی این پروتکل فعالیت خواهند کرد. مفاد مربوط به وظایف این دو هیأت بموجب کنوانسیون با اعمال تغییرات لازم، در مورد این پروتکل اعمال خواهد شد. جلسات هیأت فرعی مشاوره علمی و فنی و هیأت فرعی اجرائی این پروتکل به ترتیب به دنبال اجلاس هیأت فرعی مشاوره علمی و فنی و هیأت فرعی اجرائی کنوانسیون تشکیل خواهد شد.

2. آندسته از اعضای کنوانسیون که عضو این پروتکل نمیباشند میتوانند

بعنوان ناظر در جریان جلسات هیأت‌های فرعی حضور داشته باشند. هنگامیکه هیأت‌های فرعی بعنوان هیأت‌های فرعی این پروتکل فعالیت میکنند اتخاذ تصمیمات بموجب این پروتکل تنها بوسیله اعضای این پروتکل انجام خواهد شد.

3. هنگامیکه هیأت‌های فرعی که بموجب مواد (9) و (10) کنوانسیون تأسیس شده‌اند، وظایف خود را در مورد موضوعات مربوط به این پروتکل انجام میدهند، هر عضو دفاتر هیأت‌های فرعی مزبور که نماینده یک عضو کنوانسیون است که در آن زمان عضو این پروتکل نیست، توسط عضو اضافی که از بین اعضای این پروتکل و توسط خود آنها انتخاب میشود، جایگزین خواهد شد.

ماده 16 - کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند به محض امکان، اعمال این پروتکل را بررسی خواهد نمود و در صورت اقتضاء فرآیند شورائی چندجانبه موضوع ماده (13) کنوانسیون را با توجه به تصمیمات مربوطی که ممکن است توسط کنفرانس اعضاء گرفته شده باشد، اصلاح خواهد نمود. هر فرآیند شورائی چندجانبه که در مورد این پروتکل اعمال میشود، بدون لطمه زدن به رویه‌ها و سازوکارهایی که مطابق ماده (17) ایجاد شده است، عمل خواهد نمود.

ماده 16 مکرر - کنفرانس اعضاء، اصول، الگوها، قواعد و رهنمودهای

مربوط را بویژه

برای تأیید، گزارش و مسؤولیت تجارت نشر تعریف خواهد کرد. اعضای مندرج در ضمیمه (ب) میتوانند در تجارت نشر در جهت اجرای تعهدات خود بموجب ماده (3) شرکت کنند. این تجارت مکمل فعالیت‌های داخلی در جهت ایفای تعهدات کاهش و محدودیت کمی انتشار بموجب ماده مذکور میباشد.

ماده 17 - کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند در اولین جلسه خود، رویه‌ها و سازوکارهای مناسب و مؤثری را برای تعیین و مورد بحث قرار دادن موارد عدم رعایت مفاد این پروتکل، از جمله از طریق تهیه فهرست گزارشی از نتایج با توجه به علت، نوع، درجه و دفعات عدم رعایت، تصویب خواهد نمود. هر یک از رویه‌ها و سازوکارها بموجب این ماده که متضمن نتایج الزام‌آور باشد، از طریق اصلاحیه این پروتکل تصویب خواهد شد.

ماده 18 - مفاد ماده (14) کنوانسیون در مورد حل و فصل اختلافها با اعمال تغییرات لازم، در مورد این پروتکل اعمال خواهد شد.

ماده 19-

1. هر عضو میتواند اصلاحیه‌هایی را در مورد این پروتکل پیشنهاد دهد.
2. اصلاحیه‌های این پروتکل در جلسه عادی کنفرانس اعضاء که به عنوان

اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت میکند تصویب خواهد شد. متن هر اصلاحیه پیشنهادی این پروتکل توسط دبیرخانه حد اقل (6) ماه قبل از جلسه‌ای که در آن اصلاحیه جهت تصویب پیشنهاد میشود، به کلیه اعضا ارسال خواهد شد. دبیرخانه همچنین متن هر یک از اصلاحیه‌ها را به اعضا و امضاء کنندگان و جهت اطلاع به امین اسناد ارسال خواهد کرد.

3. اعضا برای نیل به اتفاق آراء در مورد هر اصلاحیه پیشنهادی این پروتکل همه تلاش خود را بکار خواهند گرفت. اگر تمام تلاشها برای نیل به اتفاق آراء به نتیجه نرسد و توافقی حاصل نشده باشد، بعنوان آخرین راه، اصلاحیه با رأی اکثریت سه چهارم حاضر و رأی دهنده در جلسه تصویب خواهد شد. اصلاحیه تصویب شده توسط دبیرخانه به امین اسناد ارسال خواهد شد و وی آنرا برای پذیرش به تمامی اعضا ارسال خواهد نمود.

4. اسناد پذیرش مربوط به اصلاحیه، نزد امین اسناد تودیع خواهد شد.

اصلاحیه‌ای که طبق بند (3) فوق به تصویب رسیده است، در نودمین روز پس از تاریخ دریافت اسناد پذیرش سه چهارم اعضای این پروتکل توسط امین اسناد در مورد اعضایی که آنرا پذیرفته‌اند، لازم‌الاجراء خواهد شد.

5. اصلاحیه برای هر عضو دیگر، در نودمین روز پس از تاریخی که در آن، عضو مزبور اسناد پذیرش اصلاحیه مذکور را نزد امین اسناد تودیع نماید، لازم‌الاجراء خواهد شد.

1. ضمیمه‌های این پروتکل بخش تفکیک ناپذیر آنرا تشکیل خواهد داد و ارجاع به این پروتکل همزمان در حکم ارجاع به ضمائ آن میباشد مگر اینکه به گونه دیگری بطور صریح پیش بینی شده باشد. هر ضمیمه‌ای که بعد از لازم‌الاجراء شدن این پروتکل تصویب گردد، منحصر به فهرستها، اشکال و دیگر موارد توصیفی خواهد بود که دارای ویژگی علمی، فنی، رویه‌ای یا اجرایی است.

2. هر عضو میتواند درباره الحاق ضمیمه‌ای به این پروتکل و اصلاح ضمائ این پروتکل پیشنهادهای را ارائه دهد.

3. ضمیمه‌های این پروتکل و اصلاحیه‌های ضمیمه‌های آن در جلسه عادی کنفرانس اعضاء که بعنوان اجلاس اعضاء این پروتکل فعالیت میکند تصویب خواهد شد. متن هر ضمیمه پیشنهادی یا اصلاحیه ضمیمه توسط دبیرخانه حد اقل شش ماه قبل از جلسه‌ای که در آن موارد مزبور برای تصویب پیشنهاد شده به اعضاء ارسال خواهد شد. دبیرخانه همچنین متن هر ضمیمه پیشنهادی یا اصلاحیه ضمیمه را به اعضاء و امضاء کنندگان کنوانسیون و جهت اطلاع به امین اسناد ارسال خواهد نمود.

4. اعضاء برای نیل به اتفاق آراء در مورد ضمیمه پیشنهادی یا اصلاحیه ضمیمه همه تلاش خود را بکار خواهند گرفت. اگر تمام تلاشها برای نیل به اتفاق آراء به نتیجه نرسد و توافقی حاصل شده باشد بعنوان آخرین راه، ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه با رأی اکثریت سه چهارم اعضاء حاضر و رأی دهنده در جلسه، تصویب خواهد شد. ضمیمه یا اصلاحیه تصویب شده،

توسط دبیرخانه به امین اسناد ارسال خواهد شد و وی آنرا برای پذیرش به تمام اعضاء ارسال خواهد کرد.

5. هر ضمیمه‌ای بجز ضمیمه‌های (الف) و (ب) که طبق بندهای (3) و (4) فوق به تصویب رسیده یا اصلاح شده باشد، در مورد تمامی اعضای این پروتکل شش ماه بعد از تاریخ مکاتبه امین اسناد با اعضای مزبور در مورد تصویب یا اصلاح ضمیمه، لازم‌الاجراء خواهد شد، جز در مورد اعضایی که ظرف مدت مزبور عدم پذیرش ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه را بطور کتبی به امین اسناد اعلام کرده باشند. ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه در مورد اعضایی که از اعلام عدم پذیرش خود انصراف داده‌اند در نودمین روز بعد از تاریخ دریافت اعلام انصراف مزبور توسط امین اسناد، لازم‌الاجراء خواهد شد.

6. اگر تصویب ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه مستلزم اصلاح این پروتکل باشد، آن ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه تا قبل از اینکه اصلاحیه پروتکل لازم‌الاجراء نشود، لازم‌الاجراء نخواهد شد.

7. اصلاحیه ضمیمه‌های (الف) و (ب) این پروتکل طبق رویه مذکور در ماده (19) تصویب و لازم‌الاجراء خواهد شد مشروط بر اینکه هر اصلاحیه ضمیمه (ب) تنها با موافقت کتبی عضو مربوط تصویب گردد.

ماده 21-

1. هر عضو، یک رأی خواهد داشت مگر در مواردی که در بند (2) زیر پیش بینی شده است.

2. سازمانهای وحدت اقتصادی منطقه‌ای، در موضوعاتی که در حیطه صلاحیت آنها است، از حق رأی خود با تعداد رأی‌هایی معادل تعداد دولتهای عضو خود که عضو این پروتکل هستند، استفاده خواهند کرد. در صورتیکه هر یک از دولتهای عضو چنین سازمانی از حق رأی خود استفاده کند، سازمان از حق رأی خود استفاده نخواهند کرد و برعکس.

ماده 22-

دبیرکل سازمان ملل متحد، امین اسناد این پروتکل خواهد بود.

ماده 23-

1. این پروتکل برای امضاء مفتوح خواهد بود و منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب کشورها و سازمانهای وحدت اقتصادی منطقه‌ای که عضو کنوانسیون هستند، میباشد. این پروتکل در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک از تاریخ 16 مارس 1998 الی 15 مارس 1999 میلادی (1376/12/25 تا 24/12/1377 هجری شمسی) برای امضاء مفتوح بود. این پروتکل بعد از تاریخ بسته شدن آن برای امضاء، برای الحاق مفتوح خواهد بود. اسناد تنفیذ، پذیرش تصویب یا الحاق نزد امین اسناد تودیع خواهد شد.

2. هر سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای که بدون آنکه شرکتهای عضو آن عضو پروتکل باشند عضو این پروتکل میشود، نسبت به کلیه تعهدات بموجب این پروتکل ملزم میباشد. در مورد سازمانهای مزبور که یک یا چند

کشور عضو آن، عضو این پروتکل باشند سازمان و کشورهای عضو آن باید در مورد مسؤلیتهای مربوط خود برای اجرای تعهداتشان بموجب این پروتکل تصمیم گیری کنند. در چنین مواردی، سازمان و کشورهای عضو آن مجاز نخواهند بود بطور همزمان حقوق مربوط به این پروتکل را اعمال کنند.

3. سازمانهای وحدت اقتصادی منطقه‌ای باید حدود صلاحیت خود را در مورد موضوعاتی که در این پروتکل مورد حکم قرار گرفته است، در اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود تبیین کنند. این سازمانها همچنین باید امین اسناد را که به نوبه خود بقیه اعضا را مطلع میسازد، در جریان هر تغییر اساسی در حدود صلاحیت خود قرار دهند.

ماده 24-

1. این پروتکل در نودمین روز بعد از تاریخی که حد اقل (55) عضو کنوانسیون، که شامل آندسته اعضای مندرج در ضمیمه (1) باشند که در مجموع حد اقل پنجاه و پنج درصد (55%) کل میزان انتشار دی‌اکسید کربن سال 1990 میلادی (1369 هجری شمسی) اعضای مندرج در ضمیمه (1) را تولید کرده‌اند، اسناد مربوط به تنفیذ، پذیرش، تصویب، یا الحاق خود را ارائه دهند، لازم‌الاجراء خواهد شد.

2. از نظر این ماده، «میزان انتشار کل دی‌اکسید کربن اعضای مندرج در ضمیمه (1) در سال 1990 میلادی (1369 هجری شمسی) به معنای مقداری است که در زمان تصویب این پروتکل یا قبل از آن توسط اعضای مندرج

در ضمیمه (1) در اولین مکاتبات ملی آنان که طبق ماده (12) کنوانسیون ارائه کرده‌اند، ذکر شده است.

3. این پروتکل در مورد هر کشور یا سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای که بعد از انجام شرایط مندرج در بند فوق، این پروتکل را تنفیذ، قبول یا تصویب کند یا به آن ملحق شود، در نودمین روز پس از تاریخ تودیع سند تنفیذ، پذیرش تصویب یا الحاق آن، لازم‌الاجراء خواهد شد.

4. از نظر این ماده، هر سندی که توسط سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای تودیع گردیده است، علاوه بر اسناد تودیع شده توسط کشورهای عضو این سازمان محاسبه نخواهد شد.

ماده 25 - هیچگونه حق شرطی را نمیتوان برای این پروتکل منظور نمود.

ماده 26-

1. در هر زمان پس از گذشت سه سال از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این پروتکل برای یک عضو، آن عضو میتواند با ارسال اطلاعیه کتبی به امین اسناد از این پروتکل کناره‌گیری نماید.

2. این کناره‌گیری بعد از خاتمه یک سال از زمان دریافت اطلاعیه کناره‌گیری توسط امین اسناد یا تاریخ مؤخری که ممکن است در اطلاعیه انصراف تعیین شده باشد، قابل اجرا خواهد شد.

3. اعلام انصراف هر عضو از کنوانسیون بعنوان انصراف از این پروتکل نیز

تلقى میگردد.

ماده 27-

نسخه اصلی این پروتکل که متن های عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیولی آن از اعتبار یکسان برخوردار هستند نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد.

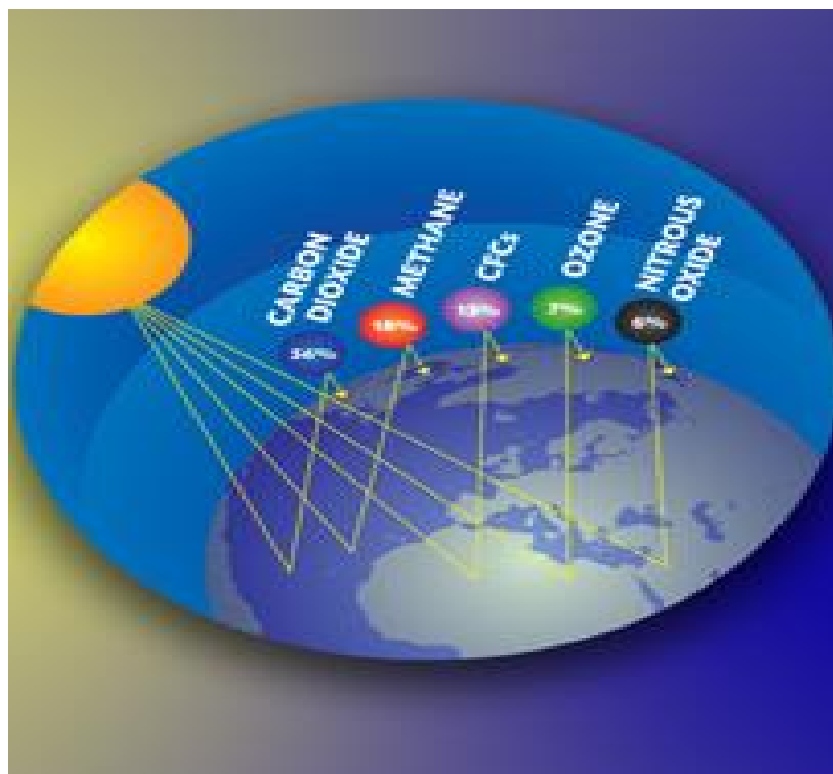
تنظیم شده در کیوتو در دهمین روز دسامبر هزار و نهصد و نود و هفت میلادی (19/9/1376 هجری شمسی)

* * * * *

ضمیمه (الف) پروتکل کیوتو:

گازهای گلخانه ای تحت "پروتکل مونترال" شامل:

دی اکسید کربن (CO_2)، متان (CH_4)، اکسید نیتروژن (N_2O)،
هیدروفلورو کربن ها، (HFC_s)، پروفلورو کربن ها (PFC_s)
سولفور هگزا فلورید (SF_6)، می باشند.

سهم گازهای گلخانه ای تحت "پروتکل کیوتو" در گرمایش کره زمین

* * * * *

طبقه بندی بخشها/منابع در پروتکل کیوتو:

انرژی

احتراق سوخت

صنایع انرژی

صنایع تولیدی و ساخت

حمل و نقل

سایر بخشها

سایر

انتشار فرار ناشی از سوختها

سوختهای جامد

گازهای طبیعی و نفت

سایر

فرآیندهای صنعتی

فرآورده‌های معدنی

صنایع شیمیائی

تولید فلزات

سایر تولیدات

تولید هالوکربنها و سولفور هگزا فلورید

مصرف هالوکربنها و سولفور هگزا فلورید

مصرف حلال‌ها و دیگر محصولات

کشاورزی

تخمیر روده‌ای

مدیریت کود

کاشت برنج

خاک‌های کشاورزی

سوزاندن تجویز شده زمینهای هموار
سوزاندن باقیمانده مواد کشاورزی در مزارع
سایر

ضایعات
دفع ضایعات جامد روی زمین
مدیریت فاضلاب
سوزاندن مواد زائد
سایر

2011

Rank	Country	CO2 Emission Energy Sec. (MT)2011	Emission per Capita
	<i>World</i>	31,342	4.5
1.	 China	7999,6	5.2
2.	 United States	5,278,2	16.94
3.	 India	1745,1	1.41
4.	 Russia	1653,2	11.65
5.	 Japan	1186,0	9.28
6.	 Germany	747,6	9.9
7.	 South Korea	587,7	11.81
8.	 Canada	529,8	15.37
9.	 Iran	521,0	6.97
10.	 Saudi Arabia	457,3	16.28

نگاهی بر جایگاه انتشار CO2 بخش انرژی در جهان (IEA)

ضمیمه (ب) پروتکل کیوتو:

تعهدات اعضاء مربوط به حد کمی میزان انتشار یا کاهش
(تغییر درصد از سال یا دوره مبنا)

استرالیا 108

اتریش 92

بلژیک 92

*بلغارستان 92

کانادا 94

*کرواسی 95

*جمهوری چک 92

دانمارک 92

*استونی 92

اتحادیه اروپا (1) 92

فنلاند 92

فرانسه 92

آلمان 92

یونان 92

*مجارستان 94

ايسلند 110
ايرلند 92
ايتاليا 92
ژاپن 94
* لتونی 92
ليختن اشتاين 92
* ليتوانی 92
لوکزامبورگ 92
موناکو 92
هلند 92
نيوزيلند 100
نروژ 101
* لهستان 94
پرتغال 92
* رومانی 92
* فدراسيون روسيه 100
* اسلواکی 92
* اسلوونی 92
اسپانيا 92
سوئد 92

سوئیس 92

* اکراین 100

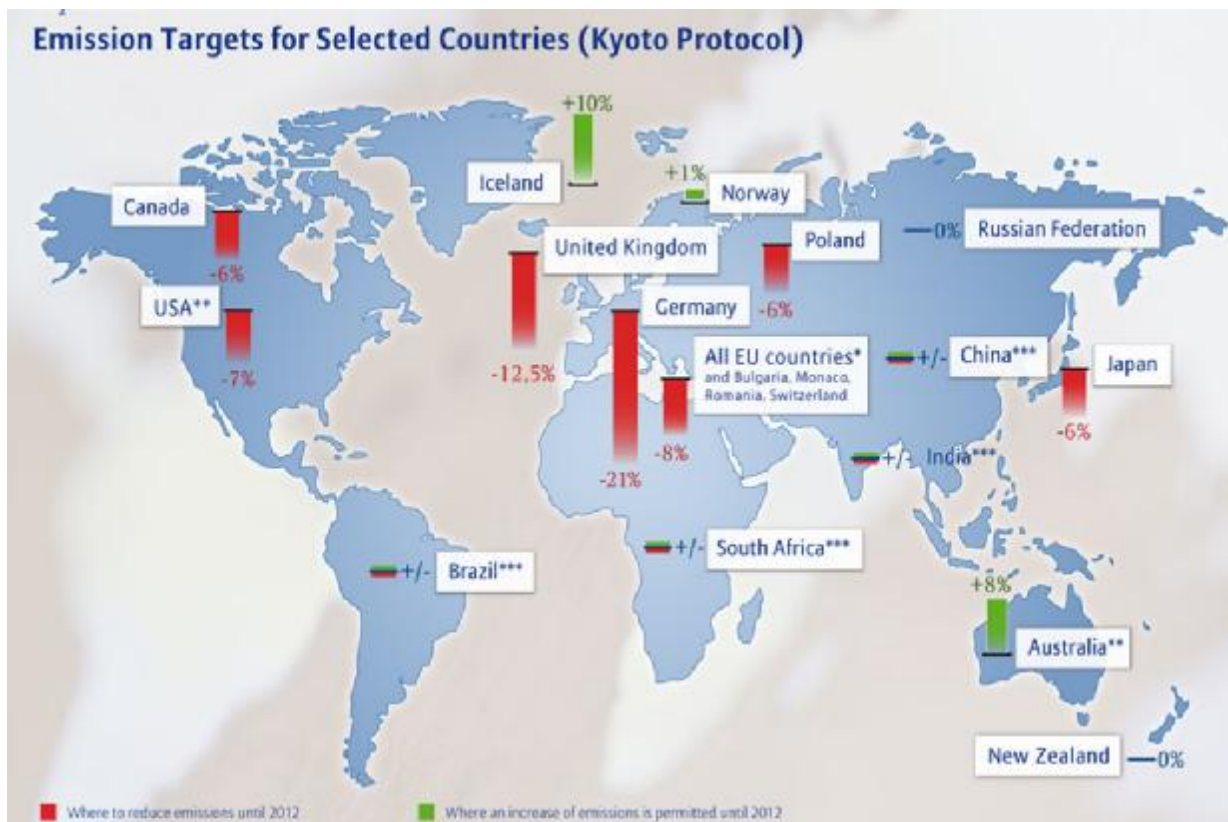
پادشاهی بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی 92

ایالات متحده امریکا 93

* کشورهایی که در حال فرآیند عبور به سوی اقتصاد بازار میباشند.

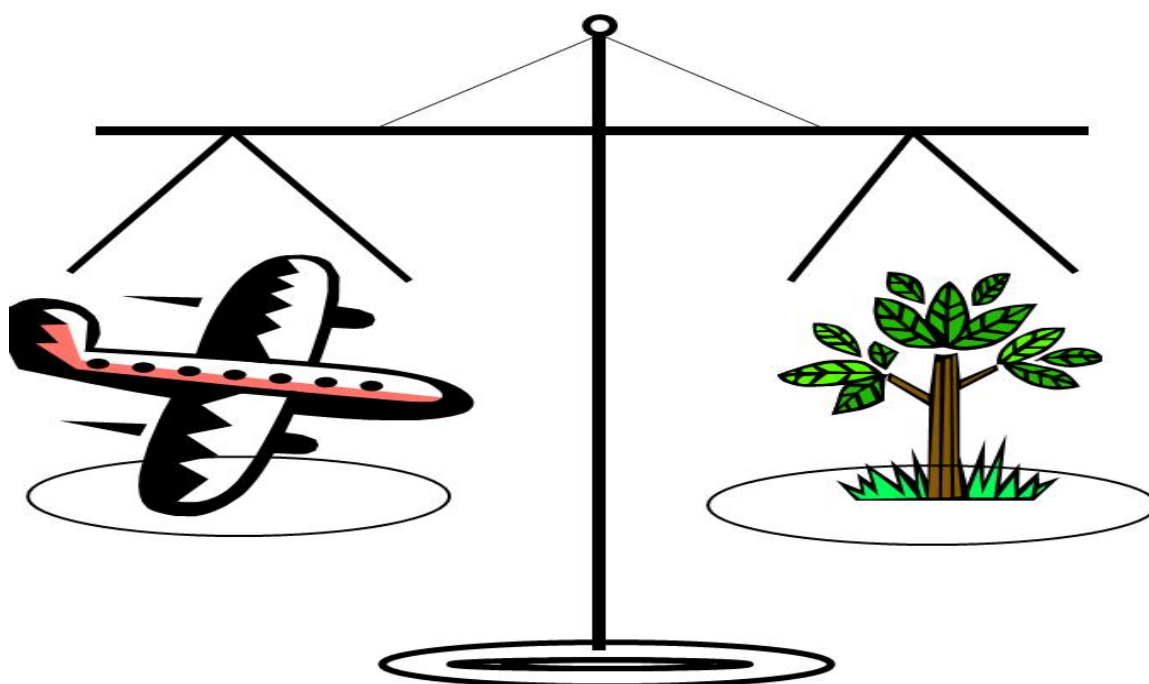
1. اتحادیه اروپا و کشورهای عضو آن تعهدات مربوط خود بموجب بند (1)

ماده (3) را طبق مفاد ماده (4) انجام خواهند داد.

اهداف کمی در "پروتکل کیوتو" در برخی کشورهای منتخب

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن پروتکل شامل مقدمه و بیست و هفت ماده و دو ضمیمه در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ دهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ 25/3/1384 به تأیید شورای نگهبان رسید.

حفظ محیط زیست + توسعه صنایع و تکنولوژی = توسعه پایدار